بۆ دەبێ لە هەڵبژاردنی پەرلەمانی عێڕاق دەنگ بە یەکێتی بدەینەوە؟.. دهام سمکۆ

لەگەڵ نزیکبوونەوە لە ساتەکانی هەڵبژاردنی پەڕلەمانی عێڕاق، پرسی دەنگدان بە کاندید و لیست و قەوارە و ڕێکخراوە سیاسییەکان گەرمە و جێگەی بایەخی هاوڵاتیانە، چونکە دەرئەنجامی هەڵبژاردنەکان پەیوەستە بە ئایندەی هەموومان، هەم دەکرێ لەم ڕێگەیەوە دۆخی ژیانمان بگۆڕین و هەمیش ئاستی سیاسی و هۆشیاری کۆمەڵانی خەڵکی پێ بناسینەوە و لەوە بگەین ئەمە لە چ ئاستێکداین.

لە کۆمەڵە پێشکەوتووەکان بابەتی دەنگدان بە پارتە سیاسییەکان بە هەستیاری سەیر دەکرێت، لە لایەک ڕاستەوخۆ دیدگەی تاکەکان بۆ دونیا بینین و ئایندەیان نیشان دەدات، لە لایەکیتر دەرخەری هۆشیاری تاکەکانە، کە پێمان دەڵێت ئەمە کێین و چیمان دەوێت.

هەڵبژاردنی پەڕلەمانی عێڕاق دوای ئەو هەموو ڕووداوە سیاسییەی کە لە ماوەی چوار ساڵی پێشوو و بگرە هەشت ساڵی ڕابردوو کە لە کێڵگەی سیاسی عێڕاق و هەرێمی کوردستان ڕوویدا، ناکرێ و نابێ بێ لێکدانەوە و گەنگەشەکە کردن بڕیاری دەنگدان بە لیستەکان بەسەرمان تێبپەڕێت، ئەگەر دەنگدەر بە ڕامان ئەو بڕیارە بدات مافی ڕەخنە گرتنی لە لایەنە سیاسییەکان نابێت، بۆیە دەبێت دەنگدان وەک پڕۆسەیەکی بۆ دیموکراتیزەکردن سەیر بکەین، هەم بیکەین بە ئامرازێکی کاریگەر تا لایەنە سیاسییەکان ناچار بە خزمەتکردن و بە خۆ گۆڕین و خۆ گونجان لەگەڵ پێشهاتە سیاسی و کۆمەڵایەتییەکان بکەین، هەمیش بە کە دەنگی ژیانی ئێستامان کە پڕ کراوە لە نائومێدی و گرژی و نادیاری و ئاستی خراپی گوزەرانمان و ئایندەمان تێبپەڕێنین.

لە دوای هەڵبژاردنی پەڕلەمانی عێڕاق لە ساڵی ۲۰۱۸، هەندێک لە هێزەکان بە گۆڕانکاری گەورە دەنگەکانیان هەڵبەز و دابەزی کرد، خۆشبەختانە جەماوەر و دەست و لایەنگرە هۆشیارەکانی (ی. ن. ک)، وەک چۆن بە ئاگایی خۆیان لە هەڵبژاردنی پەڕلەمانی کوردستان ئەو دەم (ی.ن.ک) دەنگەکانی کەم کرد، جەماوەرەکەی پەیامێکی ڕوونیان بە سەرکردایەتی ئەو حیزبەدا هاوکات لە ماوەی کەمتر لە چەند مانگێک، کە بینیان سەرکرایەتی سیاسی حیزبەکەی خۆیان، بە خۆیاندا چوونەوە و سیاسەتی ڕوونتریان پەیڕەو کرد و ئاکار و دونیابینینی خۆیان بە

یارییە سیاسییەکە گێڕی، کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان لە هەڵبژاردنی پەڕلەمانی عێراق، یەکێتیان کردەوە بە هێزێکی کاریگەر و بەمەش توانیان پێگەی سیاسی یەکێتی لە هەرێمی کوردستان بەرز بکەنەوە.
بە گەڕانەوە بۆ لێکەوتە سیاسییەکانی ئەوڕۆژە و ئەو دۆخە قورسەی وا بە ماوەی چەندین ساڵە بەسەر کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان سەپێندراوە، دەکرێ لە ڕوانگەیەکی سیاسی شیکردنەوەی بۆ بکەین و بەمەش هۆکاری دەنگدانمان بۆ لایەنەکان دەرببڕین، دیارە بۆ لای ئەمەشەوە ناکرێ و نابێ دەنگ بە یەکێتی نەدەینەوە، بۆیە لە خوارەوە دوای خستنەڕووی چەند خاڵێک ڕوونی دەکەینەوە کە بۆ دەبێ جارێکیتر هەموومان متمانە بە (ی. ن. ک) بکەین و لە چوارچێوەی لیستی هاوپەیمانی کوردستان دەنگی پێبدەینەوە:
یەکەم: لە دوای دەرئەنجامەکانی هەڵبژاردنی پەڕلەمانی هەرێمی کوردستانەوە لە ساڵی ٢٠١٣-2018، جەماوەری یەکێتی نیگەرانکرا لە لایەن پارتییەوە، بەوەی کە پارتی ویستی دەرفەت لە دۆخی لاوازی یەکێتی و کێشە ناوخۆییەکانی وەربگرێت و هێزیتر بکاتە ئەڵتەرناتیف، کە زوو دەرکەوت وەهمە هێزێکی مێژوو کرد و خاوەن هەزاران شەهید و جەماوەرێکی هۆشیار و خۆ بە بەرپرسیارزان و بە پێرەوشی وەک یەکێتی پەراوێز بخرێت، بەمە بۆ کوردستانیان سەلمێندرا یەکێتی ئەگەرچی دەنگیشی کەم کرد بەڵام سەنگی ماوە.
دووەم: هێزە ئۆپۆزسیۆنەکانی هەرێمی کوردستان، کە لە ڕووی جوگرافیای سیاسییەوە هەمیشە قەرزاری یەکێتین، بەوەی پێگەیان لە ژێر قەڵەمڕەوی یەکێتیە، ئەمە جگە لەوەی کە یەکێتی بە گیانێکی وەرزشی و میهرەبانانە هەموو شتێکی لە قبوڵ کردوون، پێش یەکتر دەکەوتن بۆ بەرکەوتنی لەتێک کێکی زیاتری حکومەت، بەڵام بە دەنگە زۆرەکانمان لە هەڵبژاردنی پەڕلەمانی عێراق پەیامی ڕوونمان بە هێزەکاندا و نەیانتوانی بێ یەکێتی حکومەت پێکبهێنن.
سێیەم: ئەو دەم بە بەخشینی پۆستەکانی یەکێتی بە لایەنیتر، بە تایبەت مەلەفی پێشمەرگە و دارایی، یەکێتی ئارامی گرت و بە لەبەر چاوگرتنی ئازادی سیاسیی و باوەڕ نەبوونمان بە دەسیسەی سیاسی و موئامەرە قبوڵمان کرد، بەڵام هەر زوو زەواجی سیاسی ئەو لایەنانە کۆتایی هات و دەدەنگی سیاسی شوێنی هەستکردن بە بەرپرسیارێتی گرتەوە و چاویان لە بەرژەوەندییە گشتییەکان کوێر کرد و شوێن بەرژەوەندییە سیاسییە بچووکەکان کەوتن، قەچی عینادیان لە یەکتر گیر کرد و کوردستانیان تووشی کێشەی قوڵ کرد و دۆخی سیاسیان بە بنبەست گەیاند، دیسانەوە بە کوردستانیان سەلمێندرایەوە هێزی ڕەسەن لە پێناو هەڵپەی سیاسی خەڵک تووشی کارەسات ناکات، هاوکات کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان گەورەیی و کارامەیی یەکێتیان بۆ دەرکەوت

کە لەو سەردەمەی یەکێتی دەخیلەی کوردستانی لا بوو چۆن خۆشگوزەرانی بە دیهێنا بوو، لە شەڕی داعشیش سەرباری ئەوەی ئەمە کەمترین چەک و هاوکاری هاوپەیمانی نێودەوڵەتیمان بە دەست دەگەیشت، تەنانەت کار گەیشتە ئەوەی میلانەکان لە بازاڕەکانی چەکی قاچاغ دەفرۆشرا، بەڵام یەکێتی بە خوێنی شەهیدانمان کە زۆرێک لە سەرکردە و فەرماندە ئازاکانمان کە بە دەیان ساڵ لە ژێر تەزەکانی نیشتیمان پەروەری و جەنابی مام پێگەیەندرابوون، خۆڕاگری کرد و خاکی کوردستانیانی لە هەژموونی داعش پاراست بەڵام هێزیتر لەگەڵ داعش دەشکان، ئەمە جگە لەوەی کە بە شایەتی پارتی دیموکراتی کوردستان ئەگەر هێزەکانی یەکێتی نەبووان مەخمور ئازاد نە دەکرا و هەولێریش دەگیرا لە لایەن داعشەوە.
چوارەم: پارتی دیموکراتی کوردستان بە داخستنی دەرگای پەرلەمان و بردنی قفڵی پارەکانی کوردستان بە وڵاتێکی هەرێمی بە ناوی سەربەخۆیی دارایی، گەڕانی ئاوت کرد و جارێکیتر خشتی دیواری بەرلین و دەگەڵەی هەڵچنیەوە، هێزەکان لە جیاتی تێگەیشن لە ئاستی بەرزی هەستکردنی یەکێتی بە پاراستنی دەخەکە و میهرەبانی یەکێتی بە هێزەکان، زوو کەوتنە پەلاماری یەکێتی و کەرەنای هەڵوەشاندنەوەی ئیدارەی هاوبەشیان لێدا و ویستیان کوردستان بە کرداری بکرێتەوە بە دوو پارچە و یەکێتی لە سلێمانی گەمارۆ بدەن و لەوێشەوە ململانەی بکەن و لاوازی بکەن، دیسانەوە یەکێتی بە ڕادەستکردنەوەی پۆستی پارێزگاری سلێمانی بە بزووتنەوەی گۆڕان لە دەخەک کە گۆڕان زۆریش بە هێز ببوو و تووشی گەمارۆی سیاسیش ببوو، یەکێتی بەم هەڵوەستەی دەریخست تاقە هێزی بەرپرسیارە لە کوردستان و ئارامی سیاسی بە سلێمانی گەڕاندەوە و لە ڕێگەی نوێنەرەکانیشی لە حکومەت زۆرترین خزمەت و پڕۆژەی بە ناوچەکە ئەنجامدا.
پێنجەم: دوای ئەو هەموو دەخە نا لەبارەی لە هەرێمی کوردستان ڕوویدا، چ بە هەڵکردنی ئاڵای کوردستان لە کەرکووک و چ بە ڕیفراندەم، دەرگەی عەقڵانیەتی سیاسی لە بەردەم هێزەکان داخرا و کوردستانی تووشی کارەساتی گەمارۆ سیاسیە شەڤینیەکانی حکومەتی عێراق و هێزە ئیقلیمیەکان کرد، هەروەها هێزە جیهانیە بە هەژموونەکانی دونیا کە دەستمان بوون بەڵام گوێمان لەیان نەگرت و زەرەرمەندی یاریەکە بووین، ئەمە سەرباری ئەوەی نیوەی خاکی کوردستانمان لە دەستدا، هەروەها بە بەستنی گرێبەستی پەنجا ساڵەی نەوت لەگەڵ تورکیا، دەخیلەی ئابووری کوردستان تووشی ئیفلاسی بوو، دیسانەوە یەکێتی بەو پەیوەندیە دۆستایەتیەی لەگەڵ هێزە عێراقیەکان هەیبوو دەروازەیەکی بە کوردستان کردەوە و بەشێک لە بودجەی بە کوردستان گەڕاندەوە بە حیکمەتی سیاسی ژیرانەی جەنابی

مام جەلال.
شەشەم: هێزەکان، لە کەتا هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق سەرباری ئەوەی کە لە ناوچە داگیرکراوەکان، چ بە بایکۆت و چ بە بە فیڕۆدانی دەنگی کورد و گۆڕینی سیمای نیشتیمان بە «وەتەن»، لە هەمووی خراپتر گومان کردن لە دەنگی کوردستانیانی کەرکوک و گەلە کۆمەکی شەشی حوزەیران لە پەڕلەمانی عێراق بە هاوبەشی هێزە شۆڤینی و تەرانیەکان، کەوتنە دژایەتی خواستە ڕەواکانی گەلی کوردستان، کەرکوکی شا دەماری چارەسەری پرسە نیشتیمانیەکانی گەلی کوردستانیان خستە ژێر مەترسی ڕاستەقینە، دیسانەوە یەکێتی بووە هۆی ئەوەی کورستانیبوونی کەرکوک بسەلمێنێتەوە بە هۆی ئەوەی براوەی یەکەمی شاری کەرکووک بوو بە جیاوازیەکی زۆری دەنگ لەگەڵ هێزەکانیتر لە هەڵبژاردنە پەڕلەمانیەکەی عێراق.
حەوتەم: دوای پەسەندکردنی ئەنجامەکانی هەڵبژاردنی پەڕلەمانی عێراق، ئەگەرچی ماوەیەکی زۆر بوو هێزەکان هیچ پەیوەندیەکی سیاسیان لە نێوان نەمابوو، دیسانەوە یەکێتی بە حیکمەتی مامی گەورەمان ئاسا، گرێ کوێرەی ئەو چەقبەستووە سیاسیەی کردەوە و لە دەرگای لایەنەکانیدا، بە تایبەتیتر دوای بەستنی هاوپەیمانی لەگەڵ بزووتنەوەی گۆڕان و لە یەکتێگەیشتن لەگەڵ هێزرکانیتر، بەمەش وا خەریکە هێزە کوردستانیەکان بە کە دەنگی بەرەو بەغدا دەڕۆن بە بە دەستهێنانی مافە نەتەوەیی و دەستوری و داراییەکانمان، کە ئەمەش دەبێتە بوژانەوەی گوزەرانی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان و هەرەوەها پێگە و سەنگی کورد لە عێراق بەرز دەکاتەوە.
لەبەر ئەم هۆکارانەی سەرەوە و گەلێک هۆکاریتر، دەبێ دیسانەوە هەموومان دەنگ بە هێزە ڕەسەنەکەی کورستانیان بدەینەوە، تا لاسەنگی هاوسەنگی هێز لە کوردستان چاکبکەینەوە، لەبەر ئەمە با هەموومان دەنگمان بە یەکێتی نیشتیمانی کوردستان (هاوپەیمانی کوردستان) بەت، بە خوێن دەنگ بدەین بە لیستی شەهیدان و لیستی جەنابی مام جەلال و کاک نەوشیروان، نەمری بە شەهیدان و سەرکەوتن بە یەکێتی نیشتیمانی کوردستان.

دهام سمکۆ
مامۆستای زانکۆ.